

Pfv.II.20.101/2015/10.

A Kúria a felperesnek, az I. rendű és a II. rendű alperesek ellen élettársi közös vagyon megosztása iránt a Fővárosi Törvényszéken 18.P.23.031/2012. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.833/2014/6. sorszámú ítéletével befejezett perében a fenti sorszámú jogerős ítélet ellen felperes által 50. sorszámmal benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján a 2015. június 30. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A Kúria megkeresi a földhivatalt, hogy a B., 8652/2 helyrajzi szám (természetben: M. út 20.) alatti társasház, a Bu., 8334/0/A/1 helyrajzi szám (természetben: T. u. 31. fszt. alatti lakás), a B., 8334/0/A/2 helyrajzi szám (természetben: T. u. 31. I. emelet alatti lakás), a B., 8334/0/A/3 helyrajzi számon (természetben: T. u. 31. II. emelet alatti lakás) és a B., 8334/0/A/4 helyrajzi szám (természetben, T. L. u. 31. III. emelet alatti lakás) vonatkozásában a Pfv.II.20.101/2015/4. sorszámú végzés alapján elrendelt felülvizsgálati eljárás tényének feljegyzését törölje.

Megkeresi továbbá a földhivatalt, hogy a Sz., 1033 helyrajzi szám (természetben: R. út 19.) alatti dűlő vonatkozásában a Pfv.II.20.101/2015/4. sorszámú végzéssel elrendelt felülvizsgálati eljárás tényének feljegyzését törölje.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön

felhívásra az abban megjelölt módon és időben további 3.430.000 (hárommillió-négyszázharmincezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet tényállása szerint a felperes és a házastársa házassági életközössége véglegesen és mindenre kiterjedően 1994 decemberében szűnt meg. A házastársak a közös vagyont szerződéssel osztották meg, amely alapján a felperes 1.900.000 forint értékű vagyoni jutóban - többek között 300.000 forint értékű termőföldben - részesült. A bíróság a házasságukat 1997. február 27. napján bontotta fel.

Az I. rendű alperes Németországban élt. Házassága 1994-ben romlott meg, házastársától 1994 decemberétől 1997 év végéig havi 2.000 DEM tartásdíjat kapott. A házastársi közös vagyonuk megosztásakor volt házastársa részére 3.000.000 DEM (akkori árfolyamon kb. 360.000.000 forint) készpénz értékkiegyenlítést fizetett ki. Házasságukat 1998-ban bontotta fel a bíróság.

Az I. rendű alperes Magyarországon ingatlanokat vásárolt.

1995-ben és 1998-ban megvásárolta a B., B. u. 18 szám alatti és a mellette levő üzlethelyiségeket. A két ingatlant 2004. augusztus 31-én eladta a felperesnek, aki később - a jelen eljárás alatt - a lányának ajándékozta azokat.

1995. október 17.-én 10.000 DEM vételárért megvásárolta a kizárólagos tulajdonaként nyilvántartott Sz., R. u. 19. szám alatti ingatlant.

1998-ban adásvételi szerződést kötött a B., M. u. 20. szám alatti - később felújított - családi házas ingatlanra, valamint a B., T. L. u. 31. szám alatti ingatlanra. A T. L. utcai ingatlanon négylakásos társasház került felépítésre, amelynek a kivitelezését a felperes testvérének a vállalkozása végezte. A 80.000.000 forintos költségből 30.000.000 forintot az I. rendű alperes volt házastársa azzal a kikötéssel finanszírozott, hogy az elkészült társasházban a közös gyermekük egy önálló lakásingatlant kap.

Ugyanezen évben az I. rendű alperes megvásárolta a felperes 100%-os tulajdonát képező, 1.000.000 forint törzstőkéjű A. Kft.-t.

1999-ben a fenti kft. a Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt.-től

felvett kölcsönből 210.000.000 forint vételárért megvásárolta a B., F. u. 59. szám alatti ingatlant. 2001 májusában az I. rendű alperes a kft.-t - a bankkölcsön átvállalásával - eladta a P. Zrt.-nek. A vevő vállalta, hogy az ingatlan megosztásával létrejövő hat telek egyikén a saját költségén felépít az I. rendű alperes gyermeke részére egy lakásingatlant.

2004-ben az I. rendű alperes megvásárolta a B., T. u. 29. szám alatti telekingatlant, amelyet 2005-ben a vételárral egyező eladási árért értékesített.

A felperes kárpótlási jegyek felhasználásával termőföldeket vásárolt és értékesített. A kárpótlásra jogosultakkal olyan megállapodást kötött, amely szerint a kárpótlási jegy tulajdonosa az adott földterület 50%-t - az üzlet jutalékaként - a részére átadja, így a kárpótlási jegyeken vett földterületek 1/2 részén tulajdonjogot szerzett. A perben érintett mezőgazdasági ingatlanok részben a felperes, részben az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába kerültek, egyes mezőgazdasági földterületek a felperes és az I. rendű alperes közös tulajdona lett, illetve az ingatlanok egy része a felperes, az I. rendű alperes, valamint a III.-MMMCCCXIII. rendű alperesek közös tulajdona.

A felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság az I. rendű alperessel közös élettársi vagyonukat ossza meg. Állapítsa meg, hogy az élettársi kapcsolatuk időtartama alatt megszerzett - fenti - I. rendű alperes nevén nyilvántartott ingatlanvagyon 1/2 részére élettársi közös vagyon jogcímén tulajdonjogot szerzett és az ilyen módon létrejött közös tulajdont szüntesse meg. Az ingóvagyon és a közös vagyon hasznait, a hiteleket, a lakások bérbeadásából és a termőföldek haszonbérbe adásából befolyó díjakat számolja el. Az élettársi közös vagyon nettó értékét 1.241.322.000 forintban jelölte meg. A bíróság kötelezze az I. rendű alperest - a szerzésben való egyenlő arányú közreműködésük alapján - a közös vagyonból rá jutó 620.661.000 forint megfizetésére.

Keresetét arra alapította, hogy az I. rendű alperessel 1994-től 2007-ig élettársi kapcsolatban éltek, közös háztartásban, érzelmi, gazdasági közösségben. A komoly megfontolást, szakértelmet és jelentős tőkebevonást igénylő ingatlanfejlesztési, beruházási és építési projektekben, mint közös gazdasági célokban, együttműködtek. A befektetésekről közösen döntöttek, ezek konkrét megvalósítását: a projektek lebonyolítását, kivitelezését ténylegesen ő szervezte. Így szerezték meg az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonaként nyilvántartott ingatlanokat, a több száz, kárpótlási jegy ellenében megvásárolt földterületeket, amelyek bérleti díja és az egyéb jövedelme a közös vagyonukat képezte. Az ingatlanfejlesztési beruházás miatt adta el az I. rendű alperesnek a tulajdonában álló A. Kft.-t is.

A felperes előadása szerint élettársi kapcsolatuk fennállása alatt az I. rendű alperessel - szóban - abban állapodtak meg, hogy a közös gazdálkodásból eredő jövedelmet, a közös üzleti tevékenységből fakadó hasznot és az ingatlanfejlesztési projektből származó nyereséget - figyelemmel a vagyon gyarapításában végzett aktív közreműködésére - egymás között egyenlő arányban osztják meg.

Különvagyonának értékét 69.578.000 forintban határozta meg, elismerve, hogy az I. rendű alperes az életközösség kezdetekor 11.000.000 forint összegű kárpótlási jeggyel, illetve ezek helyében lépett termőfölddel rendelkezett és volt házastársától 3.000.000 DEM értékkiegyenlítésben részesült, amelyből csak 300.000.000 forintot használt fel.

Az I. rendű alperes a felperes keresetének elutasítását kérte. Nem vitatta a felperessel fennállt érzelmi kapcsolatát. Állította azonban, hogy a felperessel nem éltek közös háztartásban és nem volt közöttük gazdasági célú együttműködés sem, ezáltal hiányzott az élettársi kapcsolat jogalapját megalapozó közös vagyonszerzés és a teljes gazdasági együttműködés célzata. Vitatta, hogy a felperessel megállapodtak volna a vagyonszaporulat egyenlő arányú elszámolásában.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban - a másodfokú bíróság végzésének iránymutatása alapján - elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes és az I. rendű alperes között az irányadó 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 685/A. §-ában előírt feltételeknek megfelelően fennállt-e az élettársi kapcsolat.

Az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítást folytatott le. Megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között 1994 végén alakult ki az érzelmi kapcsolat, eleinte hétvégeken találkoztak, majd a M. úti ingatlan megvásárlását követően (2008. március 2.) hosszabb-rövidebb ideig a felperes az ingatlanban élt. Egy időben itt lakott a felperes édesanyja és testvére is, aki egymásfél évig az I. rendű alperes építkezésén építési vállalkozóként dolgozott. A meghallgatott tanúk azonban nem tudtak egyértelműen nyilatkozni a felek hosszabb idejű együttlakására, közös háztartására, az együttlakás tényét pedig cáfolja, hogy a felperes állandó bejelentett lakcíme 1976-tól a címén szereplő kizárólagos bérleményében álló lakásingatlan volt.

Az elsőfokú bíróság a gazdasági célú együttműködés vizsgálatakor a felperesnek a szóbeli megállapodásra vonatkozó állítását nem találta bizonyítottnak. A szerződéses rendelkezés hiányában - a perbeli adatok alapján - arra a következtetésre jutott, hogy a

felek között nem volt közös gazdasági célok érdekében történő együttműködés. A tanúk a közös gazdálkodásról konkrét tudomással nem rendelkeztek. A felperes állította, hogy az életközösségük alatt mindvégig naplót vezetett, azonban csak néhány oldalt csatolt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a napló adataiból nyilvánvalóan pontosan meghatározható lett volna a felek közös vagyonának terjedelme, ugyanakkor a felperes többször módosította a keresetét, újabb vagyontárgyakat vont be az elszámolásba.

Nem nyert bizonyítást az a felperesi állítás sem, hogy a közös életvitel keretében a vagyonukat magyarországi ingatlanokba fektették. A keresetben megjelölt ingatlanok tulajdonjogát az I. rendű alperes szerezte meg, a szerzés különvagyonni jellegét a felperes utóbb elismerte. A Fodor utcai ingatlan vételárának finanszírozására felvett kölcsönnél kezesként nem szerepelt, a jogi felvilágosítás hiányára vonatkozó érvelését cáfolja az ügyeletekben való jártasságára - az ingatlanok megvételében, az adásvétel jogi lebonyolításában, a műszaki feladatokban történő tevékeny részvételére - vonatkozó állítása. Az ingatlan műszaki kivitelezését végző tanú a felperesnek a saját közreműködésére tett előadását nem támasztotta alá és igazolta, hogy a kifizetések az I. rendű alperes pénzéből történtek.

Az elsőfokú bíróság értékelte azt is, hogy a felperes a kapcsolat kezdetekor 1.900.000 forinttal, míg az I. rendű alperes 360.000.000 forintnak megfelelő 3.000.000 DEM saját vagyonnal rendelkezett, amelynek tényét a felperes a perben elismerte. A felperes által állított 2.000.000-3.000.000 forint értékű saját jogú kárpótlási jegy meglétét cáfolta a házastársi közös vagyont megosztó szerződés tartalma. A felperes nem bizonyította, hogy 3.000.000 forint apai és 300.000-350.000 forint anyai örökséghez jutott, ezt az örökségét hol tartotta és milyen célra használta fel.

A perbeli bizonyítékok mérlegelésével az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes és az I. rendű alperes időszakonként közös lakásban, közös háztartásban, érzelmi közösségben éltek. Gazdasági együttműködés, közös gazdálkodás azonban nem jött köztük létre, mindketten megtartották vagyoni függetlenségüket, önállóan szereztek meg a nevükön nyilvántartott ingatlantulajdonokat, ezért a felperes keresete a jogalap - az élettársi kapcsolat - ténye bizonyítottságának hiányában megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezést, az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte, másodlagosan azt, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének

megváltoztatásával az élettársi kapcsolat fennállását állapítsa meg.

Érvelése szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte és helytelenül alkalmazta az élettársi kapcsolat definícióját megfogalmazó anyagi jogszabályt. Eljárási jogszabálysértésként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem közölte a keresetet valamennyi perbe vont alperessel, őket a per egyetlen tárgyalására sem idézte meg. Ezt meghaladóan sérelmezte a bizonyítékok mérlegelését, mert az elsőfokú bíróság okszerűtlen és feltételezéseken alapuló megállapításokat téve utasította el a keresetét. Ráadásul a bizonyítékokat nem összességében, hanem egyenként, egymástól függetlenül értékelte.

Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének 17. oldal (3) bekezdésében foglalt, az időszakos együttélésre vonatkozó megállapítását támadta. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást módosította és kiegészítette. A perbeli iratok alapján megállapította, hogy a F. utcai ingatlant az I. rendű alperes ügyvezetésével működő A. Kft. vásárolta meg. A B., T. u. 29. szám alatti telekingatlan 64.000.000 forintos vételárára az I. rendű alperes a H. Zrt.-től 38.000.000 forint kölcsönt vett fel.

Az I. rendű alperes 1996-ban egy Mercedes Benz típusú német rendszámú gépkocsit, míg 2006. november 29.-én egy BMW X5 típusú terepjárót vásárolt. A Mercedes gépjárművet 2007. november 6-án értékesítette. 1997. július 15.-én az I. rendű alperes akként nyilatkozott, hogy „engedélyezem, hogy élettársam a Mercedes autót használja”. 1998. szeptember 12. napján a felek ügyvéd által szerkesztett és ellenjegyzett, teljes bizonyító erejű magánokiratban nyilatkoztak, amely szerint „kijelentjük, hogy 1997 januárja óta élettársi kapcsolatban élünk”. Az 1998. október 31.-i keltezésű írásbeli nyilatkozat szerint az I. rendű alperes meghatalmazta élettársát, a felperest, hogy gépkocsiját minden időben, valamennyi európai országban használja.

A másodfokú bíróság a fentiek szerint kiegészített és pontosított tényállás alapján sem találta megalapozottnak felperes fellebbezését.

Az ítéelőtábla elsődlegesen a felperes eljárásjogi jogszabálysértésekre való hivatkozását vizsgálta.

Kifejtette, hogy nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy a III. - MMMCCCXIII. rendű alpereseket a tárgyalásra nem idézte, velük kérelmeket, tényállításokat nem közölt. A korábban hatályos PK. 10. számú állásfoglaláson és az 1/2008. (V. 13.) PK véleményen alapuló egységes ítélkezési gyakorlat általános szabálya szerint a tulajdoni perekben a Pp. 51. § a) pontja szerinti kényszerű pertársaságra figyelemmel valamennyi tulajdonos, bejegyzett jogosult perben állása szükséges, mert a közös tulajdont érintő tulajdonostársi jogvita a tulajdonostársak vonatkozásában egységesen bírálható el. A Legfelsőbb Bíróság azonban egyes esetekben (BH. 1990/216., BH. 1981/190.) eltekintett a tulajdonostársak perben állásától az adott ügyben felmerült tények, körülmények és annak értékelése alapján, hogy a jogvita elbírálása a társtulajdonosoknak az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés szerinti tulajdoni helyzetét nem érinti. Ezt az álláspontot foglalta el a bíróság a BDT. 2011/2457. számú határozatában is.

A jelen per tárgya élettársi közös vagyon megosztása, amelynek keretében a felperes olyan mezőgazdasági ingatlan hányadokra érvényesít tulajdonjogi igényt, amely az ingatlan-nyilvántartás szerint az I. rendű és a III.- MMMCCCXIII. rendű alperesek közös tulajdona, illetve amelyeken egyes alpereseknek bejegyzett joga van. A felperes követelése a III. - MMMCCCXIII. rendű alperesek tulajdonjogi jogosulti helyzetét nem érinti, azon nem változtat. A felperes keresete nem teszi szükségessé a fenti alperesek bejegyzett jogainak módosítását, ezért az az ingatlan nyilvántartási érdekeltek perben állása nélkül is elbírálható.

A másodfokú bíróság a felperes bizonyítékok mérlegelésére és az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének elmulasztására vonatkozó fellebbezési kérelmet részben találta alaposnak. Az ítélet hatályon kívül helyezésére nem látott okot, mert az az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással nem volt. A bizonyítékok mérlegelésének és az ítélet indokolásának hiányosságait a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján pótolta, a részben módosított tényállás megállapításának alapjául szolgáló bizonyítékokat mérlegelte és indokolta az egyes bizonyítékok mellőzésének okát.

Az ítélet tábla a felperes másodlagosan előterjesztett, az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezését és az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezését is alaptalannak találta.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felek párkapcsolatában az élettársi jogviszony fogalmi elemei maradéktalanul nem érvényesültek. A Ptk. 685/A. §-a értelmezésével kialakult ítélkezési gyakorlat szerint az élettársi kapcsolat fogalma feltételezi a felek közös lakásban való együttélését, a közös háztartás fenntartását, a felek közötti érzelmi és gazdasági

közösség fennállását, összetartozásuk harmadik személyekkel szembeni felvállalásának tényét, valamint azt is, hogy a felek legalább hallgatólagosan egyetértsenek abban, hogy a közös gazdasági tevékenységük eredményeként szerzett vagyon közös legyen.

A perben az nem volt vitás, hogy a felek között a felperes által állított időszakban (1994-től 2007-ig) érzelmi kapcsolat állt fenn. A másodfokú bíróság a közös háztartásban megvalósuló együttélés kezdő időpontja körében a bizonyítékok értékelésekor figyelembe vette, hogy a felperes ellentmondó, több, egymástól eltérő időpontot jelölt meg (keresetlevelében 1994. júniust, illetve decembert, a személyes meghallgatásakor 1997, 1998 évet), az ügyvéd által szerkesztett okirat szerint pedig a felek 1997 januárját tekintették az élettársi kapcsolatuk kezdő időpontjának. Emellett a felperes nem vonta kétségbe az I. rendű alperesnek azt az állítását, hogy a házassága felbontásáig életvitelszerűen külföldön, a volt házastársi közös lakásban élt. Mindezek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes az I. rendű alperes tagadásával szemben nem tudta bizonyítani 1994-től a közös háztartás tényét, a bizonyítékok és a perbeli nyilatkozatok az I. rendű alperes előadását támasztják alá, hogy a M. utcai ingatlan megvásárlásáig - 1998-ig - állandó jelleggel nem éltek együtt.

1998 márciusától kezdődően viszont bizonyítottanak ítélte a közös háztartásban való együttélést. A felperes és az I. rendű alperes ellentmondó nyilatkozatai mellett - többek között - értékelte a birtokvédelmi eljárásban tett I. rendű alperesi előadást, a felperesnek az I. rendű alperes németországi huzamosabb idejű tartózkodására vonatkozó elismerését és azt, hogy a felperes édesanyja és testvére is egy időszakban az ingatlanban lakott.

Az ítélet tábla a bizonyítékok, a perben feltárt egyéb körülmények és a felek nyilatkozatainak összevetése alapján - az elsőfokú ítélettől részben eltérően - azt állapította meg, hogy a felek között a M. utcai 20. számú családi ház megvásárlásától, illetve a beköltözéstől a közös háztartás vitele megvalósult, vagyis a felek 2008 márciusától (helyesen: 1998 márciusától) 2007. június 25-ig az ingatlanban, közös háztartásban együtt éltek.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a gazdasági közösség, mint fogalmi elem körében kettős, konjuktív feltétel érvényesül: az élettársi kapcsolat fennállása csak akkor állapítható meg, ha a gazdasági tevékenységet is igénylő közös cél érdekében a felek együttműködnek és legalább hallgatólagosan egyetértenek abban, hogy a közös gazdasági tevékenység eredményeként megszerzett vagyon közös legyen. Gazdasági közösség hiányában tehát nem állapítható meg az élettársi kapcsolat ténye és élettársi közös vagyonnak csak az a vagyonszaporulat minősül, amelyet a felek a kapcsolat fennállása alatt akár együttesen, akár külön-külön, de a közös

tulajdonszerzés célzatával szereztek meg.

A felperes a gazdasági közösség fennállását elsődlegesen a szóban megkötött megállapodásukra alapította, amely szerint lényegében a különvagyonaik felhasználásával a felperes közreműködésével keletkezett vagyonszaporulat, a közös gazdálkodásból eredő jövedelem és a közös üzleti tevékenységből eredő nyereség azonos arányban (fele-fele) a közös tulajdonukba kerül. A felperes állítása szerint a megállapodásuk létrejöttét bizonyítja, hogy a megszerzett termőföldek tekintetében az meg is valósult, mert mindketten egyenlő arányú tulajdonjogot szereztek, ellenben a keresetlevélben megjelölt ingatlanok kizárólagos tulajdonosa csak az I. rendű alperes lett.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság okfejtésével, amely szerint a felperes a terhére rótt bizonyítási tehernek nem tudott eleget tenni és nem bizonyította kétséget kizáróan a megállapodás létrejöttét.

A fellebbezési érveléssel szemben a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által állított megállapodás megkötésének tanúja nem volt, arról a felperes hozzátartozói közvetve, az ő elmondásából szereztek tudomást. A felperes nem nyilatkozott a megállapodás megkötése és a felek közötti elszámolás időpontjára. Nem vitatta, hogy az I. rendű alperes különvagyona alvagyoni jellegét megőrizte, „hogy ne sérüljön az a vagyontömeg, amit áthozott” (13. sorszámú jegyzőkönyv). A hivatkozott megállapodás létrejöttét nyomatékosan megkérdőjelezi a felperes saját nyilatkozata, amely szerint „arra gondoltam, hogy a végén majd elszámolunk” mivel ebből alappal következtethető az elszámolásra vonatkozó egyetértés hiánya. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a megállapodás egyértelműen és felismerhető módon a jelentős mértékű különvagyonnal rendelkező I. rendű alperes számára lényeges vagyonesztéssel járt volna.

A peradatokból kitűnően az egyes földterületeken fennálló közös tulajdon keletkezését sem a felperes által állított megállapodás motiválta. A felperest a kárpótlási jegyekkel történő földvásárlások esetén a más személyekkel megkötött megbízási szerződésekben is jutalékként illette meg a földterületek 1/2 tulajdoni hányada.

Az ítéletábra kiemelte, hogy nincs bizonyíték arra, hogy a felperes az általa állított jelentős értékű különvagyonnal rendelkezett volna. Ezzel szemben az I. rendű alperes kétséget kizáróan bizonyította, hogy a közös vagyon megosztása eredményeként 3.000.000 DEM ellenértékben részesült, amely 1998. január 2-án a H. Banknál vezetett bankszámlájára átutalásra került. Az I. rendű alperes a szigligeti ingatlant a közös háztartásban való együttélést megelőzően a különvagyonából vásárolta. A felperes

elismerte a perben, hogy a M. utca 20. szám alatti ingatlan vételárát, felújítási költségeit, a T. u. 31. szám alatti ingatlan vételárát és építési költségeit túlnyomó részben az I. rendű alperes a különvagyonából fedezte. Nem vitatta, hogy a kivitelezési költséghez az I. rendű alperes volt házastársa is hozzájárult és okirattal bizonyított, hogy ennek ellentételezéseként a közös gyermek egy ingatlanban részesült. A F. utcai ingatlan tulajdonjogát az A. Kft. szerezte meg, harmadik személy tulajdonában álló vagyontárgyra pedig élettársi vagyontársasági jogcímen igény nem érvényesíthető. A kft. üzletrészesének értékesítésére a közös háztartásban való együttélés alatt került sor, amely tény fogalmilag kizárja a felperes részesedését az üzletrész értékéből.

A T. u. 29. szám alatti ingatlant az I. rendű alperes hitelből vásárolta, majd értékesítette, a kapcsolat megszűnésekor tehát az nem állt az I. rendű alperes tulajdonában, ezáltal erre sem érvényesíthető a vagyontársasági igény. A F. utca, illetőleg T. utca 29. szám alatti ingatlanok megvásárlására felvett kölcsönök törlesztésében való felperesi részvétel nem bizonyított, az általa hivatkozott az F/39. szám alatti bizonylat kizárólag annyit igazol, hogy a felperes átutalt az I. rendű alperes bankszámlájára 3.300.000 forintot. Ez az összeg azonban nyilvánvalóan nem fordítódott a kölcsöntartozások törlesztésére, mert az I. rendű alperes az A. Kft.-t 2001 májusában, míg a T. utca 29. számú ingatlant 2005 októberében értékesítette.

Nem bizonyított az sem, hogy a felperes irányította volna a M. u. 20. szám alatti családi ház felújítási munkálatait, jogi, tervezési, pénzügyi és műszaki irányítása alatt folyt a T. L. u. 31. szám alatti ingatlanon a bontás és az építkezés, valamint közreműködött a F. u. 59. szám alatti ingatlan megosztásának jogi, műszaki engedélyeztetésével kapcsolatos feladatok ellátásában és elkészítette az ingatlan megvásárlásához szükséges kölcsön felvételéhez a pénzügyi tervet. Ugyanígy nem bizonyított, hogy a M. u. 15. szám alatt épülő társasház használatbavételi engedélyének megadásáig felügyelte a szakipari, szerelőipari munkákat, hogy eljárta a T. u. 29. szám alatti ingatlanra vonatkozó építési, tervezési eljárásban.

Az ítéletábra ugyanakkor megállapította, miszerint kétségtelen, hogy volt a felek között gazdasági jellegű együttműködés, hiszen megállapodásuk alapján a közös tulajdonú és a különvagyonba tartozó termőföldek hasznosításával, kezelésével kapcsolatos teendőket a felperes látta el. Az A. Kft. üzletrészt az I. rendű alperes a felperestől vásárolta meg és kölcsönös meghatalmazással rendelkeztek egymás bankszámlái felett. Az ítéletábra azonban mindezeket az élettársi kapcsolat jogalapját megalapozó gazdasági együttműködésnek nem tekintette, a bankszámlák feletti kölcsönös meghatalmazásokat a felek közötti bizalom jeleként értékelte. Az

építkezésein pedig a felperes bizonyított munkavégzése nem haladja meg az érzelmi kapcsolatban álló felek között az egymás számára a mindennapokban nyújtott segítség, támogatás mértékét.

A kifejtettekből következően helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, miszerint a peradatok azt bizonyítják, hogy a kapcsolatuk fennállása alatt az I. rendű alperes részéről megszerzett és a kapcsolat megszűnésekor még meglévő vagyontárgyak fedezete az I. rendű alperes különvagyonra volt, azokat kifejezetten a kizárólagos tulajdonszerzés célzatával szerezte meg. A felek szándéka felismerhetően nem terjed ki arra, hogy a vagyontárgyakat a közös vagyon részévé tegyék. Ezt a tényt nem dönti meg, hogy az I. rendű alperes végrendeleteiben a vagyona meghatározott részét a felperesre hagyta.

Nem találta alaposnak a másodfokú bíróság azt sem, hogy az élettársi kapcsolat fennállását okiratok igazolják. Az 1998. szeptember 12-i keltezésű, ügyvéd által készített és ellenjegyzett, valamint az I. rendű alperes által saját kezűleg írt 1997. július 15-i, továbbá az 1998. október 31-i keltezésű, a Pp. 196. § (1) bekezdés szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat azt bizonyítja, hogy a nyilatkozó az abban foglalt nyilatkozatot megtette. Az okiratok anyagi bizonyító erejét, tehát az élettársi kapcsolat fennállására vonatkozó közös és egyoldalú nyilatkozatok tartalmi valóságát az I. rendű alperes megdöntötte, mert bizonyította, hogy a közös tulajdonszerzés legalább hallgatólagos szándékának a hiányában a felek között élettársi kapcsolat nem jött létre. Ezt meghaladóan a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróságnak azon érvelését, hogy a felperes az I. rendű alperes tulajdonában álló német rendszámú gépkocsinak a használati rendezése volt az elsődleges cél és, hogy a közúti ellenőrzések esetén ez ne keltsen aggályt.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a feltárt adatokból okszerű és megalapozott következtetést vont le. A felek tevékenysége, együttműködési szándéka, a vagyoni eszközök mértéke és az azokkal történő gazdálkodás módja alapján megalapozottan állapította meg, hogy a felek között gazdasági kapcsolat nem volt. A közös gazdálkodás hiánya pedig kizárja az élettársi jogviszony fennállásának megállapítását, ezáltal az élettársakra irányadó törvényes vagyoni jogi szabály alapján a közös tulajdon keletkeztetését.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára. Másodlagosan kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet változtassa meg és az I. rendű alperessel fennállt

élettársi kapcsolatot a keresetnek megfelelően állapítsa meg.

Felülvizsgálati kérelmét egyrészt eljárás jogi, másrészt anyagi jogszabálysértésre alapította. Álláspontja szerint a jogerős ítélet megsértette és helytelenül alkalmazta a Pp. 3. § (3) bekezdését, a Pp. 51. § a) pontját, a Pp. 125. § (1) bekezdését, a Pp. 260. § (1) bekezdését, a Pp. 195. § és Pp. 196. § (1) bekezdésének a) pontját, a Pp. 206. § (1) bekezdését és a Pp. 221. § (1) bekezdését. A jogerős ítélet sérti a Ptk. 685/A. §-át és a Ptk. 578/G. § (1) bekezdését.

A felperes a ügy érdemére kiható, súlyos eljárási szabálysértésként jelölte meg azt, hogy az elsőfokú bíróság nem közölte a keresetet valamennyi perbe vont alperessel, nem idézte őket a per egyetlen tárgyalására sem. Az elsőfokú bíróság ugyanis az eljárás elején permegszüntetés terhével felhívta valamennyi érintett perbevonására. Az eljárás bíróságok - miután a felhívásnak igen jelentős többlet költség terhével eleget tett - mégsem tartották szükségesnek az alperesek perben állását azzal az indokkal, hogy bejegyzett jogukat a per nem érinti. Ezzel szemben a személyi keresetkiterjesztés után az elsőfokú bíróságnak a Pp. 51. § a.) pontja helyes értelmezésével és megfelelő alkalmazásával idéznie kellett volna az összes - 3311 - alperest a per valamennyi tárgyalására. A felperes hangsúlyozta, hogy a Pp. 51. § a.) pontjában foglaltak betartása nem célszerűségi kérdés, e jogszabályhely figyelmen kívül hagyása contra legem jogalkalmazáshoz vezet. Jogszabálysértően járt el tehát a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú bíróság e kérdésben jogszabálysértő ítéletét helybenhagyta.

A felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet a bizonyítási teher téves meghatározásával a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, ezáltal téves jogi következtetésre jutott. Az eljárás bíróságok kizárólag egyenként értékelték az I. rendű alperes és a felperes között fennállt gazdasági kapcsolat körében előterjesztett bizonyítékokat, ezáltal megsértették a Pp. 260. § (1) bekezdése (helyesen: a Pp. 206. § (1) bekezdése) szerinti, a bizonyítékok összességükben történő értékelésére vonatkozó szabályát.

A perben - a bizonyítási teher helyes meghatározásával - az I. rendű alperest terhelte volna az általa állítottak bizonyítása. A csatolt bankszámlakivonat kizárólag annyit bizonyít, hogy a 3.000.000 DEM összegű készpénzt megkapta. Az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy a megkapott összeget hiánytalanul áthozta volna Magyarországra, de főleg nem bizonyította, hogy a pénzüsszeget teljes egészében a gazdasági tevékenysége finanszírozására, különösképpen ingatlanok vásárlására, befektetésekre fordította. Amennyiben ugyanis az I. rendű alperes valóban rendelkezik 3.000.000 márkával, a lakóingatlanok megvásárlásához és

felújításához bankkölcsön felvételére nem is lett volna szükség. Valódi bizonyító ereje annak lett volna, ha az I. rendű alperes olyan bankszámlakivonatot csatol, amelyen a számlaegyenleg terhére teljesített átutalások és kifizetések nyomon követhetőek. Az első- és a másodfokú bíróság megsértette a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó eljárásjogi szabályokat, amikor ezen lényeges információk hiányát nem értékelte az I. rendű alperes terhére.

Tévesen értékelték az eljárt bíróságok a perben csatolt okirati bizonyítékokat is. Az I. rendű alperes a német bírósági eljárásban jegyzőkönyvi nyilatkozatot tett élettársi kapcsolatuk tényére, amely jegyzőkönyv a Pp. 195. § (1) bekezdése alapján közokiratnak minősül. Nyilatkozata valóságtartalmát utóbb nem vitatta, annak megdöntésére egyetlenegy bizonyítékot sem ajánlott fel.

Az ügyvéd által ellenjegyzett, teljes bizonyító erejű magánokiratban, illetőleg a két másik okiratban foglaltakkal szemben az I. rendű alperesi jogi képviselővel egzisztenciális függésben álló tanúk inadekvát vallomása nem foghat helyt. A Pp. 196. §-ának megfelelő okiratokban rögzített nyilatkozataikat a felek azt követően tették, hogy az okiratszerkesztő ügyvéd kioktatta őket az élettársi kapcsolat jogi jellegéről és jogszabályi feltételeiről, az mindkettőjük akaratát tükrözve, nemcsak alaki, de anyagi bizonyító ereje is fennáll.

Az élettársi kapcsolatuk tényét alátámasztja az is, hogy a MVH regisztrált ügyfeleként a földterületek utáni támogatás igénylésére az élettársi kapcsolat hiányában az I. rendű alperessel földhasználati, bérleti, vagy haszonbérleti szerződést kellett volna kötniük. Ilyen okirat pedig nem készült.

A fentiek alapján a jogerős ítélet jogszabálysértően értelmezte a Ptk. 685/A. §-át. A felperes változatlanul fenntartotta, hogy az I. rendű alperessel kifejezetten megállapodtak a közös tulajdonszerzésben. Az I. rendű alperes tagadásával szemben megállapodásuk létrejöttét egyértelműen bizonyítja - még ha a megvásárolt, felépített, felújított b.-i lakóingatlanokat figyelmen kívül is hagyják - a termőföld ingatlanok tulajdonának megszerzése. Tényként állapítható meg, hogy egy időben, ugyanazon a kárpótlási földárverésen, ugyanazon licittel, tehát egy jogi aktussal szereztek ugyanakkora, egymás között egyenlő arányú tulajdoni illetőséget, ez pedig több mint 200 településen kb. 600 helyrajzi szám alatt nyilvántartott ingatlant jelent. A jelentős számú ingatlanon fennálló közös - egyenlő arányú - tulajdonszerzésük a köztük létrejött megállapodást igazolja.

A perben az sem volt vitatott, hogy a termőföldek művelését és hasznosítását ő végezte. Az eljárt bíróságok tévesen nem

tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy az I. rendű alperes által erre a célra adott pénz a ténylegesen megszerzett földterületek legfeljebb tizedrészének megvásárlására lett volna elegendő. Kifejezetten az ő közreműködésének, személyes hozzáértésének volt köszönhető, hogy az I. rendű alperest illető 1/2 tulajdoni illetőségű földvagyon mintegy 180 hektárral gyarapodott.

A Ptk. 578/G. §-a a közreműködés arányát rendeli megállapítani. A felperes álláspontja szerint az eljárás bíróságok - alapjában hibásan - a vagyonmegszerzésben való közreműködést kizárólag pénzzolgáltatásként értelmezték, holott a jogszabály ilyen szűkítő értelmezést nem tartalmaz. A per során tanúkkal és okiratokkal bizonyította a budapesti lakóingatlanok megszerzésében való közreműködését. A jogerős ítélet a bizonyítékok mérlegelésénél figyelmen kívül hagyta az I. rendű alperessel közösen vitt projekteken tanúsított személyes tevékenységére közvetlen ráhatással és a vagyoni megállapodásukról tudomással bíró testvére tanúvallomását. A tanú hozzátartozói mivolta nem törvényes kizáró ok, a bíróságok pedig nem indokolták, hogy az igen lényeges tanúvallomást miért hagyták figyelmen kívül.

A másodfokú bíróság a saját - a hatályon kívül helyező végzésében - előírt utasítását figyelmen kívül hagyva nem értékelte, hogy az I. rendű alperes részéről nem volt olyan nyilatkozat, amely kizárta volna a közös vagyon keletkezését.

Az I. rendű alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet eljárási jogszabályt nem sértett, amikor a további 3311 alperes idézését - tényleges perben állását - mellőzte. Részletesen - különböző eseti döntésekkel is alátámasztva - kifejtette, hogy az eljárás bíróságok okszerűen mérlegelték a bizonyítékokat és a jogszabály helyes alkalmazásával vonták le a jogi következtetéseiket, ezért a felperes felülvizsgálati kérelme a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalmába ütközik.

Az I. rendű alperes levezette, hogy az általa megvásárolt ingatlanok fedezetét kizárólag az ő különvagyonára biztosította és minden egyes ingatlan esetén idézte a per irataiból az ennek alátámasztását igazoló nyilatkozatokat. Ezt követően részletesen értékelte a perben meghallgatott tanúk vallomását, valamint a csatolt magánokiratok tekintetében előadta, hogy azoknak nincs anyagi bizonyító ereje, önmagukban az iratok nem igazolják a közöttük levő élettársi kapcsolat fennállását.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A felülvizsgálati eljárás keretében a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy a felperes és az I. rendű alperes közötti kapcsolat

a Ptk. 685/A. §-ban előírt feltételeknek, az élettársi kapcsolat tartalmi elemeit kimerítő, annak megfelelő jogviszonynak minősül-e.

Jelen eljárásban a felperes az élettársi közös vagyon megosztása iránt terjesztett elő kérelmet és a dologi jogi igényét az élettársi kapcsolat fennállására alapította. Az I. rendű alperes vitatta a felperes dologi jogi igénye jogalapját, az élettársi kapcsolat tényét. Ebből következően a perben a bíróságoknak először (az első lépcsőben) abban kellett állást foglalniuk, hogy a dologi jogi igény alapja, az élettársi kapcsolat fennállt-e, a felek viszonya a Ptk. 685/A. §-ban előírt kritériumoknak megfelelt-e.

A tényhelyzetnek - a jogalapnak - a megállapítása után, jogkövetkezményként (második lépcsőként) értékelendő a Ptk. 578/G. §-ában meghatározott tulajdonközösség és vizsgálandó az élettársak egymás közötti belső jogviszonya, elszámolása során a közös szerzésben való közreműködés aránya. Az élettársi tulajdonközösség (közös vagyon) megosztására ugyanis csak akkor kerülhet sor, ha az élettársi kapcsolat ténye bizonyítást nyert.

A felperes felülvizsgálati kérelmét az élettársi kapcsolat tényének megállapítása körében a jogerős ítéletnek az anyagi jogi jogszabálysértését - a Ptk 685/A §-át - meghaladóan a Pp. 206. § (1) bekezdésének, illetve a Pp. 3. § (3) bekezdése, a 195. §-a, a 196. §-a megsértésére alapította és súlyos eljárási szabálysértésként hivatkozott a Pp. 51. § a.) pontja megsértésére.

1. A jogerős ítélet nem sértette meg a Pp. 51. § a.) pontját, amikor az III.-MMMCIII. rendű alpereseket a tárgyalásra nem idézte.

1.1. A felperes azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a per megszüntetésére való figyelmeztetéssel úgy kötelezte őt a tulajdonostársak perbe állítására, - amelynek jelentős költséggel tudott eleget tenni - hogy később a tulajdonostársakat, célszerűségi indok miatt mellőzve, a perben őket meg sem idézve folytatta le az eljárást. Álláspontja szerint a Pp. 51. § a) pontjának alkalmazása nem célszerűségi kérdés.

1.2. A felperes érvelése nem alapos. A Kúria a másodfokú bíróság - helyes - indokolását az alábbiakkal egészíti ki:

1.3. A felperes a dologi jogi igényét az élettársi közös szerzés jogcímére alapítva érvényesítette. A Kúria fentebb már kifejtette, hogy a Ptk. 578/G. (1) bekezdésének alkalmazására kizárólag akkor kerülhet sor, ha az élettársi kapcsolat fennállásának ténye bizonyítást nyert, ez alapozza meg ugyanis meg a felperes dologi jogi igényét.

A Ptk. 685/A. §-a határozza meg, hogy milyen tények bizonyítása

esetén áll fenn a felek között az élettársi kapcsolat, az elérte-e azt a fokot, amely a közös gazdálkodás tényét megalapozza és ez a közös gazdálkodás a közös vagyonszerzésük érdekében történt-e. Az első- és a másodfokú bíróság a bizonyítékok értékelésével arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az élettársi kapcsolat tényét nem bizonyította.

1.4. A tulajdonostársak perben állása a Ptk. 578/G. § alapján történő közös tulajdonszerzés esetén szükséges, a közös tulajdonszerzés ugyanis szóba sem jöhet az élettársi kapcsolat tényének, azaz a dologi jogi szerzést megalapozó jogviszonynak a hiányában. Önmagában az élettársi kapcsolat fennállása, vagy fenn nem állása az I. rendű alperes tulajdonostársait nem érinti, ezért az eljárásnak ezen szakaszában, a jogalap tisztázásáig, az ő perben állásuk - idézésük, tárgyaláson való megjelenésük - szükségtelen.

1.5. Helytállóan állapította meg tehát a jogerős ítélet, hogy az adott, konkrét esetben a tulajdonostársak eljárásban való részvételének hiánya nem jogszabálysértő, mert a felperes által hivatkozott egységes pertársaság akkor áll fenn, ha a dologi jogi igény alapja, az élettársi kapcsolat fennállta megállapítást nyert.

2. Alaptalanul hivatkozik a felperes a bizonyítási teher téves megállapítására, a Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértésére.

2.1. A Pp. 164. § (1) bekezdésének főszabálya alapján a perben azt a felet terheli az általa állítottak bizonyítása, akinek érdekében áll, hogy bíróság azt valóban fogadja el. A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a perben a felperes állította az élettársi kapcsolat fennállásának tényét, ebből következően a felperesre hárult a jogalap teljes körű bizonyításának kötelezettsége, amely sikertelenségének jogkövetkezménye a terhére értékelendő.

2.2. Helyesen hivatkozik a felperes arra, hogy az I. rendű alperest terheli a saját tulajdonát képező (külön) vagyonának bizonyítási kötelezettsége, tévesen érvel azonban azzal, hogy az I. rendű alperes bizonyítási kötelezettsége a jogalap tekintetében is fennáll. A fentebb kifejtettek szerint a jogalap körében a felperest terhelte állításának bizonyítása és kizárólag a Ptk. 685/A. §-ban foglalt feltételek bizonyítását követően kerülhetett (volna) sor a Ptk. 578/G. §-a alkalmazására. A közös vagyon megosztása során viszont már az I. rendű alperest terheli annak bizonyítása, hogy a közös vagyon vélelmével szemben kétséget kizáróan igazolja saját vagyona meglétét, illetve felhasználását.

Ezt meghaladóan a Kúria rámutat arra, hogy a csatolt bankszámlakivonat egyértelműen bizonyítja az I. rendű alperes 3.000.000 DEM összegű saját vagyonának meglétét. A perben maga a

felperes sem állította, hogy a jelentős tőkét igénylő befektetéseket közös megtakarításból, vagy az ő saját vagyonából finanszírozták volna.

3. A felperes érvelése szerint a jogerős ítélet a bizonyítékok téves és egyoldalú értékelésével helytelenül értelmezte és alkalmazta az élettársi kapcsolat definícióját megfogalmazó anyagi jogi jogszabályt. A másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak jogszabálysértő alkalmazásával, egyben nem kellő súllyal vette figyelembe a Pp. 195. és 196. §-ának a közokiratra és a teljes bizonyító erejű magánokiratra előírt bizonyító erejét, valamint indokolás nélkül mellőzte a testvére - általa perdöntőnek minősített - tanúvallomását. Álláspontja szerint a becsatolt iratok, a tanúk vallomásai egyértelműen alátámasztják, hogy az I. rendű alperessel a közöttük levő érzelmi kapcsolatot és közös háztartásban való együttélést meghaladóan volt gazdasági célú együttműködés és akarategység az így megszerzett vagyonszaporulat közös megszerzésére.

3.1. A Pp. 270. § (2) bekezdése és a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltakból az következik, hogy a tényállás megállapításának módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi jogszabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének a bizonyítékok újraértékelésének nincs helye (BH 1993/768., BH 1995/226.).

Jogszabálysértőnek tekinthető a megalapozatlan ítélet is, megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás feltáratlan maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz.

3.2. A másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelően értékelte a perbeli bizonyítékokat és helytállóan állapította meg azt, hogy a felperes és az I. rendű alperes között élettársi kapcsolat nem jött létre.

3.3. A másodfokú bíróság a Ptk. 685/A. §-a helyes értelmezésével mutatott rá arra, hogy az élettársi kapcsolat fogalmi elemei együttesen értékelendők. Önmagában az egyes elemek - az érzelmi összetartozás ténye, a közös háztartás fenntartása, a gazdasági közösség - hiánya, esetleg csak részleges bizonyítottsága nem feltétlenül vezet az élettársi kapcsolat megállapíthatóságának kizártságára. A perbeli esetben a felek közötti érzelmi kapcsolat ténye nem volt vitatott, a felperes a jogerős ítélet közös háztartás fennállására vonatkozó megállapítását felülvizsgálati kérelmében külön nem sérelmezte, a jogszabály által előírt két feltétel tehát bizonyítást nyert (a jogerős ítélet szerint 1998 márciusától).

Következetes azonban az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a gazdasági közösség megléte az élettársi kapcsolat ténye megállapításának körében döntő jelentőségű. A Kúria számos eseti döntésében kifejtette, hogy a közös gazdasági célok érdekében való együttműködés hiányában az élettársi jogviszony általában nem állapítható meg (LB. Pfv. 21.744/2004, BDT. 2011/12/218). Helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy az ítélkezési gyakorlat a közös gazdálkodás fogalmának értelmezésekor konjuktív feltételnek tekinti a közös gazdasági célok érdekében történő együttműködés mellett a felek legalább hallgatólagos egyetértését a közös gazdasági tevékenység eredményeként szerzett vagyon közös voltában (BH 1998/12/588.). Ha ugyanis a feleket csupán saját vállalkozásuk sikerre vitele, boldogulása vezeti, nem állapítható meg az élettársi kapcsolatként való minősítéshez szükséges gazdasági közösség (LB. P. törv. 20.272/1990).

3.4. A felperes felülvizsgálati kérelmében hangsúlyozottan érvelt a csatolt okirati bizonyítékok bizonyító erejével, amely szerint az élettársi kapcsolatuk tényét elismerő egyező nyilatkozatukat egyrészt közokirat, másrészt teljes bizonyító erejű magánokiratok igazolják.

3.4.1. Iratellenesen hivatkozik a felperes az I. rendű alperes közokiratban foglalt elismerésére. A csatolt irat a hiteles fordítás szerint nem tárgyalási jegyzőkönyv, hanem a Münchener Járásbíróság 2001. október 10. napján kiállított kérdőíve, amelyben a felperes személyi adatait rögzítették és a felperes írta alá. Az irat saját nyilatkozatát tartalmazza, tévesen állítja tehát, hogy az I. rendű alperes kapcsolatukat közokiratban foglaltan elismerte (22.950/2008/F/21. melléklet).

3.4.2. Helyesen érvel a felperes azzal, hogy a teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben az I. rendű alperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdésének főszabálya alapján annak bizonyítása, hogy az abban foglalt nyilatkozatával szemben jelen perbeli nyilatkozata a valós.

A perben azonban az I. rendű alperes az okiratokkal szemben eredményesen bizonyította, hogy azok elkészítésének célja nem az élettársi kapcsolatuk tényének rögzítése volt, hanem az, hogy a tulajdonát képező német rendszámú gépkocsit a felperes, mint tulajdonjoggal nem rendelkező személy használhassa. A felperes csak állította, de az I. rendű alperes tagadásával szemben nem bizonyította, hogy az ügyvédi ellenjegyzéssel készült okirat elkészítésekor az ügyvéd az élettársi kapcsolat kinyilvánításának jogi következményeiről őket tájékoztatta, ezt a tanúvallomások nem támasztották alá. A jogerős ítélet az okiratok tartalmát értékelve okszerűen állapította meg, hogy az abban foglalt nyilatkozatok - a

felperes érvelésével szemben - az élettársi kapcsolat fennállását önmagában megalapozó elismerésként nem értékelhetőek.

A Kúria megjegyzi, hogy a fenti okiratok határozott célra történő elkészítését az is alátámasztja, hogy az iratok között megtalálható, az I. rendű alperes által készített több végintézkedésben a felperes részére juttatott vagyonelemek indokaként nem került feltüntetésre a felperes élettársi minősége.

4. A felperes a közös gazdálkodás, a közös célok érdekében való együttműködés fennállását lényegében a köztük szóban létrejött megállapodásra alapította. Az általa állított megállapodás tartalma - előadása szerint - azt foglalta magában, hogy az I. rendű alperes polgári jogi vagyonát (különvagyonát) képező készpénzét közös döntésük alapján, a felperes a szakmai tudása, tapasztalata, aktív közreműködése révén gyümölcsöző beruházásokba, befektetésekbe forgatja és az ebből származó hasznot egyenlő arányban megosztják.

4.1. Alaptalanul hivatkozik a felperes arra, hogy a perben nem nyert bizonyítást az I. rendű alperes saját vagyonának magyarországi felhasználása. A felperes maga sem állította, hogy az I. rendű alperessel közös megtakarításuk lett volna és - a jogerős ítélet helytálló megállapítása szerint - a perben a felperes elismerte a befektetések I. rendű alperesi vagyonból való finanszírozását. Az ingatlanok megvásárlására más forrás nem állt rendelkezésre, a T. utca 31. szám alatti építkezéshez az I. rendű alperes volt férje bizonyítottan jelentős összeggel járult hozzá. A F. utcai ingatlan tulajdonosa az A Kft. volt, a vételár kifizetéséhez a kölcsönt a társaság vette fel. A felperes felülvizsgálati érvelése, amely az I. rendű alperes saját vagyonának hiányát a felvett hitelekkel vezeti le, a fentiek alapján nem foghat helyt.

4.2. A felperes érvelése szerint a közös gazdasági célok érdekében való együttműködést, a közös tulajdonszerzésre vonatkozó megállapodást már önmagában megalapozza az, hogy több mint 200 településen, mintegy 600 helyrajzi szám alatt olyan termőingatlanokat szereztek, amelyben az I. rendű alperessel egyenlő arányú közös tulajdonosok.

A felperes érvelése téves.

4.2.1. Kétségtelen és okirattal igazolt, hogy a felperes és az I. rendű alperes jelentős számú földterület egyenlő arányú osztatlan közös tulajdonosai és az is tény, hogy a földterületek megszerzésében a felperes tevékenyen közreműködött.

A Kúria rámutat arra, hogy a polgári jogi közös tulajdon nem azonos az élettársi tulajdonközösséggel. Nincs jogi akadály annak, hogy

az egymással kapcsolatban álló felek saját vagyonaik felhasználásával a polgári jog egyéb tulajdonszerzési (adásvétel stb.) jogcímén közös tulajdont szerezzenek. Az ilyen módon történő tulajdonszerzés nem jelenti azt, hogy a szándékuk egyben kiterjedt az élettársi jogviszony jogcímén alapuló tulajdonközösségre (mintegy „beutalnák” a közös vagyonba). A fentebb kifejtettek szerint a felperesnek és az I. rendű alperesnek közös vagyona (közös megtakarítása) nem volt, a földterületek megszerzésére az I. rendű alperes vagyonát használták fel.

4.2.2. A perbeli esetben nem hagyható figyelmen kívül az sem, - a jogerős ítélet helytálló érvelésére visszautalva - hogy a termőföldek megvásárlásakor a felperes más, harmadik személyekkel is olyan megállapodást kötött, amely alapján - jutalékként - a földterület 1/2 tulajdoni hányadát megszerezte. Az I. rendű alperes saját vagyonának felhasználásával történő földvásárláskor a tulajdoni hányadok meghatározása a felperes szokásos üzleti koncepciójának megfelelt, ezért az élettársi közös szerzési szándék, illetve a megállapodásuk tényének bizonyítottsága a közös tulajdon tényleges fennállásából nem vezethető le.

4.2.3. Az pedig, hogy a felperes körültekintően járt el és ezáltal a valós értéknél alacsonyabb áron szerezte meg a termőföldeket, illetve több földterületet tudott vásárolni, szintén nem értékelhető az élettársak közötti gazdasági együttműködésként, mivel a saját vagyona gyarapítása a felperes érdekében is állt.

A Kúria itt utal arra, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében (4.pont) arra is hivatkozott, hogy a felek között fennálló élettársi kapcsolat tényét bizonyítja a földhasználati, bérleti, vagy haszonbérleti szerződés hiánya. A csatolt irat a 2006. évi földalapú támogatásról szóló határozat, amely nincs logikai összefüggésben a jogerős ítélet általa sérelmezett 18. oldalának első bekezdésével.

5.1. Alaptalanul hivatkozik a felperes a megállapodásuk létrejöttének alátámasztására a b.-i ingatlanok építkezésében való közreműködésére. A felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, állítása az előadása szintjén maradt. A perbeli bizonyítékok helytálló mérlegelésével jutott a jogerős ítélet arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperes saját vagyonának befektetésekor a felperes segítséget nyújtott, a döntések meghozatalában támogatta, ez a közreműködés azonban nem lépte túl az egymással érzelmi kapcsolatban állók közötti szokásos szíveességi szolgáltatást.

5.2. A másodfokú bíróság alappal mutatott rá arra is, hogy a bizonyított élettársi kapcsolat esetén sincs helye ezen a jogcímen

külső, harmadik személy vagyonára dologi jogi igény előterjesztésének. A F. utcai ingatlan az A. Kft. tulajdonát képezte, az építkezésben a felperes közreműködésének - az élettársi közös gazdálkodást megalapozó tevékenységkénti - értékelése ezáltal fogalmilag kizárt.

6. A Kúria a már hivatkozott eseti döntéseiben kifejtette, hogy a közös célokra történő együttműködésnél, a közös gazdálkodás megvalósulásánál annak van döntő jelentősége, hogy a felekben kialakult-e az erre irányuló szándék és bizonyíthatóan a közös tulajdonszerzés célzatával, annak érdekében jártak el.

A felperes értelmezése szerint a közös gazdálkodás az I. rendű alperes saját tulajdonát képező vagyonáról való közös döntéssel és a vagyon kezelésében végzett tevékeny részvételével valósult meg, azaz az I. rendű alperes rendelkezett a pénzzel (tőkével), ő pedig a stratégiai döntések meghozatalában és a kivitelezésben nyújtott segítséget. A perbeli esetben az egyik fél saját vagyona felhasználásáról meghozott közös döntés és annak kivitelezése az erre irányuló hallgatólagos szándék, vagy (szóbeli) megegyezés, illetőleg a közös tulajdonszerzés célzatának bizonyítottsága hiányában közös gazdálkodásként nem állapítható meg.

A fenti speciális gazdálkodási mód: a különvagyonoknak a közös gazdálkodás eredményeként jelentkező gyarapodása és az ezen vagyongyarapodás szerzésében való közreműködés alapján, vagy szerződéssel meghatározott arányban történő megosztása csak az élettársi kapcsolat tényének megalapozottsága esetén a konkrét elszámolás körében érvényesíthető.

7. A másodfokú bíróság a perbeli bizonyítékokat okszerűen, logikai hibától mentesen mérlegelte. Helytállóan értékelte a felperes terhére állításainak - a szóbeli megállapodás léte, ennek hiányában a közös gazdálkodás fennállása - bizonyítatlanságát. A Ptk. 685/A. §-ának helyes alkalmazásával állapította meg, hogy az élettársi kapcsolat törvényben előírt feltételének - a közös gazdálkodásnak - hiánya miatt a felek kapcsolata élettársi kapcsolatnak nem minősül.

8. Nem tekinthető az ügy érdemi elbírálása kiható súlyos eljárási szabálysértésnek, hogy a jogerős ítélet a felperes testvérének tanúvallomására külön nem tért ki. A bíróság Pp. 206. § (1) bekezdésén alapuló mérlegelése nem azt jelenti, hogy a bíróságnak minden, a tanúvallomásban elhangzott előadásra külön-külön ki kell térnie, a bizonyítékokat - ahogy erre egyébként a felperes hivatkozik is felülvizsgálati kérelmében - összességében és egységében értékeli. Önmagában pedig az, hogy a felperes a testvére tanúvallomását perdöntőnek ítéli, nem jelenti azt, hogy annak a bíróság is hasonló jelentőséget tulajdonít.

9. Alaptalanul sérelmezi a felperes az I. rendű alperes személyes nyilatkozatának hiányát. Az I. rendű alperes a megismételt eljárásban változatlanul vitatta az élettársi kapcsolat fennállásának tényét, ezáltal a közös vagyontra vonatkozó felperesi megállapodás létrejöttét.

10. Nem sértett jogszabályt a másodfokú bíróság a Pp. 221. §-a tekintetében sem. A másodfokú bíróság az ítéletét igen részletesen megindokolta, indokolási kötelezettségének tehát teljes körűen eleget tett. A felperes az indokolási kötelezettsége megsértése körében testvére tanúvallomásának figyelmen kívül hagyását sérelmezte. A másodfokú bíróság azonban a tanú vallomását a bizonyítékok köréből nem rekesztette ki, ezt tehát - bár nem nevesítette - figyelembe vette. Ennek elmaradása egyébként sem tekinthető olyan súlyú szabálysértésnek, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését maga után vonja (Pp. 275. § (2) bekezdés).

A fentiek alapján a jogerős ítélet sem eljárási, sem anyagi jogi jogszabályt nem sértett, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes teljes körűen pervesztes lett, a felülvizsgálati eljárásban illetékként 70.000 forintot lerótt. A lerótt illeték mértékét azzal indokolta, hogy a Kúria döntését az élettársi kapcsolat jogalapjának megállapításában kérte, annak illetéke pedig a nem meghatározható pertárgyérték alapján számítható.

A Kúria nem osztotta a felperes érvelését. Az eljárt bíróságok a jogvitát eljárást befejező határozattal zárták le, a felperes keresete pedig a jogalap megállapításán túlmenően az élettársi közös vagyon megosztására is kiterjedt.

Az 1990. évi XCIII. (Itv.) 39. § (3) bekezdése alapján a per tárgyának értéke megállapítható, ezért az 50. § (1) bekezdése alapján a maximális felülvizsgálati eljárási illeték az irányadó, azaz 3.500.000 forint. A felperes ezért az által lerótt 70.000 forint illetéken túlmenően a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles még további 3.430.000 forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a Magyar Állam részére.

A felperes pervesztességére figyelemmel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek a 32/2003. IM rendelet alapján a Kúria által mérlegeléssel megállapított felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

A Kúria rendelkezett az általa elrendelt per ténye feljegyzésének törléséről is.

Budapest, 2015. június 30.

*Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Mocsár Attila s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

tisztviselő

